

Správa o činnosti Nadácie Milana Rastislava Štefánika v roku 2020

Rok 2020 bol mimoriadny z dôvodov obmedzení spôsobených opatreniami v dôsledku šírenia Covid 19. Výrazne to obmedzilo aj činnosť Nadácie M. R. Štefánika, kde sme museli operatívne modifikovať pripravený plán činnosti, ktorý má nadácia rozpracovaný na dlhšie časové obdobie a ktorého flexibilita dosiaľ závisela hlavne na pridelených finančných prostriedkoch.

V minulom roku, ktorý sa niesol v znamení 140. výročia narodenia M. R. Štefánika sa pre obmedzenia nemohlo konať slávnostné stretnutie s pozvanými hosťami, ktoré organizuje Nadácia s Ministerstvom obrany SR a Ozbrojenými silami SR každý rok 4. mája pri Pamätníku M. R. Štefánika v Bratislave. Preto sme sa pri položení venca v tento pamätný deň stretli len v úzkom kruhu a s niektorými osobnosťami – priaznivcami nadácie.

Zástupcovia Nadácie sa však zúčastnili slávnostného programu na Košariskách pri príležitosti pripomenutia 140. výročia narodenia generála M. R. Štefánika. V uvoľnenejšej atmosfére pri zrušení väčšiny obmedzení v lete, sa slávnostného aktu zúčastnili aj najvyšší predstavitelia štátu na čele s prezidentkou SR Zuzanou Čaputovou, predsedom vlády a predsedom parlamentu. Za nadáciu sme položili veniec pod bustu M. R. Štefánika, kde bolo prvý krát postavené aj pódium pre rečníkov a uloženie kvetov. Pri tejto príležitosti sme položili veniec aj pri Pamätníku M. R. Štefánika v Bratislave. Náklady na všetky vence boli spolu 305,- €, čo bolo financované z vlastných prostriedkov Nadácie.

Plánované expozície Legiovľaku na Slovensku sa však v uvoľnenom období podarilo v júni realizovať postupne v Tisovci (18.-19.6.), Rimavskej Sobote (21.-23.6.) a v Kremnici (25.-26.6.). Bola to náročná akcia organizovaná v spolupráci s Československou obcou legionárskou Praha, Klubom historickej techniky pri Rušňovom depe Zvolen, Železnicami SR, Ministerstvom obrany SR, Ozbrojenými silami SR, Múzeom železníc Slovenskej republiky, mestami Tisovec, Kremnica a Oblastnou organizáciou cestovného ruchu Gemer. Významné boli aj sprievodné akcie ako bola návšteva obnovených vojnových hrobov padlých pri Tisovci, dokončených v máji 2020 a položení venca k hrobu slovenského národovca Ďurka Langsfelda v Kremnici. Mimo programu Legiovľaku Nadácia položila kvety padlým legionárom na obnovených vojnových hroboch v Šahách. Náklady na účinkovanie Legiovľaku na Slovensku vyšli celkovo na 18.467,- €, pričom časť 12.800,- € bola financovaná z dotácie Ministerstva obrany Slovenskej republiky a 5.667,- € z prostriedkov Nadácie (2%, dary, verejná zbierka, predaj publikácií).

Legiovľak so Slovenským vozňom v rámci možností pokračoval pri uvoľnených epidemiologických opatreniach ďalej na svojej prezentačnej púti po českých mestách na trase Plasy, Žatec, Louny, Lovosice, Děčín, Česká Lípa, Mnichovo Hradiště, Dvůr Králové, Martinice, Nové Město nad Metují, Vamberk, Opatovice, Nymburk, Kralupy, Praha, Slaný, Zruč nad Sázavou, Skuteč, Velké Opatovice, Sokolnice-Telnice. Všetkým expozíciám Legiovľaku na Slovensku a v Českej republike predchádzalo zabezpečenie prevádzky a expozícií Slovenského vozňa v súprave tohto pojazdného múzea a jeho periodická kontrola a údržba Klubom historickej techniky pri Rušňovom depe Zvolen, čo bolo čiastočne financované z uvedenej dotácie Ministerstva obrany SR. Kvôli epidemiologickým opatreniam sa nerealizovalo zrealizovať ďalšie plánované expozície Legiovľaku ani v ČR (Náměšť nad Oslavou, Velké Meziříčí, Dačice, Třeboň, Bechyně, Milevsko, Vyšší Brod).

V roku 2020 sme pokračovali v prezentácii putovnej výstavy Nadácie „Roky bojov, obetí a nádejí (1914-1920)“ a „Generál PhDr. Milan Rastislav Štefánik“, ktorých hlavným zámerom je pripomenúť verejnosti, ale najmä žiakom a študentom najvýznamnejšie historické udalosti spojené s bojmi legionárov a ich význam pre vznik 1. Československej republiky, no najmä významnú úlohu M. R. Štefánika pri jej vzniku, vrátane bližšieho zoznámenia sa s touto našou mimoriadnou osobnosťou. Distribúciu výstavy po Slovensku zabezpečovali členovia nadácie

vlastnými silami a bez nároku na finančné prostriedky Nadácie. Na vernisážach a predstaveniach výstavy sa zúčastňovali členovia správnej rady. Takto sa podarilo úsilím niektorých členov správnej rady nadácie, predovšetkým PhDr. Vrábla, prof. Bakoša a správcu Nadácie Ing. Šestáka, zabezpečiť vernisáže panelovej výstavy na Krajskom pedagogickom seminári v Centre vedecko-technických informácií Bratislava, Základnej škole Požiarnická 3 v Košiciach, Obecnom úrade Bošáca a Obecnom úrade Bottovo. Už dohodnuté prezentácie oboch výstav sa nemohli pri karanténnych opatreniach realizovať v Strednej športovej škole Košice, Základnej škole Kysucké Nové Mesto, Spojenej škole Ružomberok, Základnej škole Komjatice, Strednej zdravotnej škole Trnava a v Gymnáziu Kysucké Nové Mesto.

V júli 2020 sa zo spomínaných dôvodov nepodarilo zrealizovať tiež 9. ročník tradičného športového podujatia pripomínajúceho osobnosti Milana Rastislava Štefánika a Tomáša Garrigue Masaryka s názvom „Cykloprejazd Košariská - Hodonín“. Podujatie sa tradične uskutočňuje v spolupráci s obcami a mestami Košariská, Brezová pod Bradlom, Branč a Hodonín, Spoločnosťou Milana Rastislava Štefánika a Československou obcou legionárskou, s finančnou podporou Trenčianskeho a Trnavského samosprávneho kraja a z vlastných zdrojov nadácie.

V roku 2020 sme intenzívne pokračovali v spolupráci s Ministerstvom obrany ČR, Ministerstvom vnútra SR a Obcou Badín pri obnove Pamätníka v Badíne, ktorý je venovaný bojovníkom za oslobodenie Slovenska v roku 1919. Pamätník bol postavený v roku 1935 a postupne odstránený v rokoch 1939-1948. Nadácia plnila funkciu koordinátora časti realizačných prác pri obnove pamätníka z finančného daru Ministerstva obrany ČR. Realizačné práce boli dokončené v októbri 2020, len jeho slávnostné odhalenie sa stále posúva v dôsledku karanténnych opatrení v oboch republikách. V roku 2020 sa začali práce na znovupostavení Pamätníka - sochy legionára v Seredi, ktorej ukončenie je plánované v roku 2021. Nadácia taktiež finančne prispela na rekonštrukciu vojnových hrobov v Tisovci. Náklady na uvedené akcie v celkovej výške 42.266,- € boli hradené z prostriedkov Ministerstva obrany Českej republiky

Správa k výročnej konferencii Nadácie M. R. Štefánika je o niečo stručnejšia ako po minulých rokoch, no napriek obmedzeniam, ktoré poznačili celú našu spoločnosť, predsa len dokumentuje, že činnosť Nadácie nezaspala a urobilo sa maximum, čo sa dalo. Pravidelné stretnutia správnej rady Nadácie sa v roku 2020 neuskutočnili a Výročná schôdza hodnotiaca rok 2019 sa tiež uskutočnila len per rollam. Na druhej strane boli členovia Nadácie v pravidelnom individuálnom styku a dokázali úspešne pri akciách uvedených vo výročnej správe komunikovať. Zo správy tiež badať, že aktivity Nadácie sú rôznorodé a dôstojne sledujú svoj hlavný cieľ, ktorým je šírenie mravného a národného odkazu M. R. Štefánika. Veríme, že budúce obdobie bude pre činnosť Nadácie M. R. Štefánika priaznivejšie a podarí sa dobehnúť zmeškané a naštartovať nové aktivity.

V Bratislave, 25. apríla 2021

Dr.h.c. prof. Ing. Dušan Bakoš, DrSc.
predseda správnej rady Nadácie M. R. Štefánika

Ing. Pavel Šesták
správca Nadácie M. R. Štefánika